

Гриць і мавпа

Марія Пригара

І
ЩО БУЛО В ЗООСАДУ

Виходить з дому Гриць Комар
Гуляти після школи.
Ви ще таких, як цей школяр,
Не бачили ніколи.
Він зразу хлопчиків побив,
Дівчат смикнув за коси,
Котові лапку придушив —
"Нехай не ходить босий!"
І, налякавши всіх підряд,
Пішов гуляти в зоосад.
В зоосаду кругом народ:
Куди не глянеш — люди.
Одних цікавить бегемот,
А іншого — верблюди.
Кричить папуга-какаду,
В гіллі орел клекоче,
А Гриць блукає сам в саду
І скрізь потрапить хоче.
Веселу бачить він юрбу
Отам, де ведмежата.
Почав ведмедик боротьбу,
Обняв за шию брата.
На землю хилить силоміць:
Така у них забава.
— Ти дай підніжку! — радить Гриць.
Дивитись нецікаво!
Ще трохи далі між дерев,
Оселі є звірині.
Отам живе великий лев,
Привезений з пустині.
А поряд, в клітці ще одній,
Лежить тигриця хижа.
Вона доглядачці своїй
Ласкаво руку лиже.

— Оце підлиза! — Гриць гука.—
Тигриця зовсім не така!
Нітрохи не цікаво.
От мавпа — інша справа!
Сидить у клітці шимпанзе
І стигле яблуко гризе,
Кривляється від скуки
І робить різні штуки.
За брус ухопиться на мить —
І клітку всю перелетить,
Зачепиться ногою —
Висить вниз головою.
Та ось побачив Гриця
І став із ним дражниться.
То скрутить в трубку язика,
То скривить рот до вуха.
"Покинь дуріти!" — Гриць гука,
Та шимпанзе не слуха.
Вже люди глянути ідуть,
Чом мавпа так шаліє.
А Гриця завидки беруть,
Що й він отак не вміє.
— Оце мастак! Оце стрибач!
Не сяде й на хвилинку.
От знову скаче, як циркач,
Не знаючи спочинку.
І Гриць до клітки мов приріс,
Забувши про уроки.
Вже сад став темний, наче ліс.
Іще стояти доки?
А шимпанзе, немов дружку,
Усе підморгує Грицьку
І хитро мружить очі,
Мов щось сказати хоче.
І Гриць не втримавсь під кінець.
— Ти,— каже,— справжній молодець!
Стрибаєш так чудово,
Як в цирку, чесне слово!
Хоч ти мене і взяв на сміх,
Та я не маю злості.
Коли б ти звідси вийти зміг —

Приходь до мене в гості!
Ми біля річки, де мости,
В новім живемо домі.
Приходь, як зможеш утекти,—
То будемо знайомі.
І не почув ніхто в саду,
Що шимпанзе сказав: "Прийду!"

II

НІЧНИЙ ГІСТЬ

За столом школяр куняє,
А надворі ходить ніч.
Місяць в шибку заглядає.
— Що це, справді? В чому річ?
Хто в цю пору сонні очі
Розкриває силоміць?
Хто там пише серед ночі?
Що за хлопець?
Звісно, Гриць!
Він сяк-так зробив уроки.
Ще лишилось п'ять задач.
От не бачили мороки!
Не виходять, хоч ти плач!
Гриць блукає, наче в лісі.
Гриць не може розв'язать:
"Тричі вісім — тридцять вісім.
Ще чотири — сорок п'ять!"
Сон шепоче:
"Годі, Грицю!
Кинь уроки! Відпочинь!"
І раптово — подивіться!
За вікном майнула тінь.
В Гриця серце затремтіло.
Гриць до місця мов приріс:
За вікном стоїть страшило
і до шибки тулить ніс.
Тут, стрибнувши до кімнати,
Шимпанзе сказав: — Здоров!
Нащо так лякатись, брате?

Ти покликав — я прийшов!
Скажіть, ви б хотіли,
Мої читачі,
Щоб мавпи ходили
До вас уночі?
Щоб лізли ці гості
До вас у вікно,
Хвостаті, безхвості,
Які — все одно?

А в Гриця на ліжку
Сидить шимпанзе.
Він дивиться в книжку,
Цукерку гризе.
І в думці у Гриця:
"Це правда чи ні?
Чи, може, він сниться
В цю пору мені?"
Тут гість догадався
Про думку таку.
— Чого ти злякався? —
Він каже Грицьку.—
Це, Грицю, не казка,
Не сон, що мине.
Не думай, будь ласка,
Позбутись мене.
Тебе я зустріти
Хотів недарма.
Ти ж знаєш — освіти
У мене нема.
А доки ж від скуки
Смішить глядачів?
Я краще б науки
У школі учив.
З тобою на парті
Я б сів залюбки.
Це зовсім не жарти,
Якраз навпаки!
Ми ж вдачею схожі,
Неначе брати.
З тобою я можу

І в школу піти.

III

В ШКОЛІ

Не бувало ще ніколи,
Не траплялося у нас,
Щоб ходила мавпа в школу,
Заглядала хоч на час.
Та на те ж воно і казка,
Щоб траплялися дива!
Не дивуйтеся, будь ласка,
Бо у казці все бува.
Ось міркує Гриць потиху:
— Ти гляди, який штукар!
То ж то буде в школі сміху,
Як прийде такий школяр!
Він одяг сорочку й брюки,
Він книжки під пахву взяв,
Ще й кошлаті довгі руки
У рукава заховав.
І пішли дружки із дому,
Ледве сонечко зійшло,
По завулочку глухому,
Де нікого не було.
Рано-вранці у дворі
Галасують школярі:
— Подивіться! Подивіться!
Гриць Комар у машкарі!
Що це з ним? Шалений наче,
На руках стрибає, скаче.
Розганяє всіх навколо,
Ніби щось його вколело.
Рве дівчаток за косички,
Аж мигтять в повітрі стрічки.
Хлопці гралися в футбол —
Він не дав забити гол.
Пополам роздер м'яча
І подавсь навтікача.
Може, Гриць зійшов з ума?

Вже терпіння з ним нема!
Став Грицько біля горожі,
Заховався за гілля.
Хоче крикнути й не може:
— Хлопці, хлопці! Це не я!
То дружок мій скаче дикий.
І нащо такі дружки?
Взув мої він черевики
І забрав мої книжки.
А тепер немов здурів,
Як побачив школярів.
Осьде вискочив на дах
І гуляє на руках!
"А хіба ж я,— дума Гриць,—
Не робив таких дурниць?"
У дворі дзвенить дзвінок,
Лунко кличе на урок.
Тут штукар, стрибнувши вниз,
Навкарачки в клас поліз.
Каже Гриць собі:
— Ой, мамо!
Це ж і я робив так само.
Хто кривляку прожене?
Просто дражнить він мене.—
Знявся лемент на весь двір:
— Це не Гриць! Це дикий звір!
— Мавпа! Мавпа! Лізе в клас!
Заберіть її від нас!
Вмить кошлатий хуліган
З ганку скочив на паркан.
Скинув з себе черевик,
Кинув другий в інший бік.
І гукнув усім: — Дивіться!
Правда ж, схожий я на Гриця?
Я б і вчивсь, як він, та бачу,
Надто жваву маю вдачу!
З Грицем ми, проте, дружки.
Ну, а з вами — навпаки!
В школярів жбурнув книжками
І подався навітки.
Тількидесь там з краю в край

Прокотилось: "Гриць, прощай!"
І стоїть Грицько в юрбі,
Сам не вірячи собі.
Кажуть всі йому з докором:
— Нам за тебе просто сором!
Бач, зумів дружка знайти!
Справді схожі, як брати!
Чом твій друг такий — відомо:
Звісно, мавпа несвідома.
Та подумай, Гриць Комар,
Ти ж — не мавпа! Ти — школяр!
Хто пустує без упину,
Дисципліну забува,
Хай подумає хвилину,
Прочитавши ці слова,
І спита себе: "Невже ж
Я на мавпу схожий теж?"
А було таке чи ні,
Чи насправді, чи вві сні,
Правда це чи небилиця —
Ви самі спитайте в Гриця.